Nr. 141. Sibiiu, Sâmbătă 1 Decemvre v. 1879. Anul XXVII.

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la:
Administraţiunea tipografiei archidiecesane, Sibiiu, strada Măcelarilor 47, şi la espediţiunea de inserţiuni **Adolf Steiner** în Hamburg (Germania).
Corespondenţele sûnt a se adresa la:
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, 28 Noemvre.

Un şir lung de articuli se lănţuiră de votarea proiectului privitoriu la armată in casa deputaţilor senatului imperial de părerile cele mai opuse, după cum adecă sûnt de opuse şi punctele de vedere ale partidelor representate prin organele lor de publicitate. În mulţimea de articuli nu este vorbă numai de resultatul votărei. Este vorba şi de decursul desbaterei, căci şi în aceasta au fost incidente, cari au dat materie la reflesiuni politice.

Când near da mâna am reproduce cuvêntări întregi de ale deputaţilor cislaitaniani din deosebitele tabere. În chipul acesta ar fi arătat şi quasi isvorul diverselor păreri sub care se înfăţişează situaţiunea politică a monarchiei austro-unguresci.

Din toate însă se vede, că sûntem departe încă de realisarea asteptărilor celor drepte, care ar fi în stare de a mulţămí de o potrivă pe toate naţionalităţile din monarchie.

Interesele nemţesci, cele slavice şi cele maghiare încă şi acum se vêd formulate astfeliu, încât o împăcare reciprocă este departe de a fi posibilă.

Nemţii au în vedere superioritatea lor în cultură şi pentru aceasta reclamă pe partea lor conducerea, la vedere în părţile cislaitane cu reservaţiunea pentru monarchia întreagă, şi poate şi cu alte reservaţiuni; Slavii păşesc pe fie-care ţi mai pe faţă cu tesa, că maioritatea în monarchie este a lor, de unde deduc, că monarchia austro-ungurească este o monarchie *per excellentiam* slavică; Maghiarii în fine nu au alte grigi de cât, că atât Nemţii cât şi Slavii sûnt inimicii lor şi în lupta acestor doue elemente vor perde supremaţia lor, reeşind una sau alta din cele doue învingêtoare.

Astfeliu stând lucrurile perspectiva pentru noi devine tot mai posomorîtă.

O rază mai blândă şi mai de bune speranţe s'ar vedé din cuvintele ministrului Taaffe din discursul seu rostit cu ocasiunea desbaterei proiectului privitoriu la armată; însă situaţiunea cea problematică a cabinetului Taaffe în urma votului şi de altă parte raţimul seu de Slavi, cât pentru noi, întunecă şi această slabă mângâiere!

Revista politică.

Sibiiu, în 30 Noemvre

Dacă în lumea politică ar fi normative numai actele guvernelor am puté fi siguri, că pacea nu va fi jignită, cel puţin nu în timpul mai de aproape. Administraţiunea superioară a armatei austro-unguresci a mers cu un pas mai departe în împuţinarea trupelor din Bosnia. Dela Decembre începênd trupele de sub comanda generală din Seraievo sûnt dislocate cu desevêrşire pe picior de pace

Împregiurarea aceasta este cu atât mai semnificativă, cu cât în apropiare Albanezii şi Muntenegrenii s'au ciocnit şi poate se vor mai ciocní pentru Gusine şi Plava, ţinuturi care în sensul tratatului din Berlin Montenegrenii au tot dreptul să le reclame pentru dênşii, şi Albanezii se împrotivesc. Montenegrenii asigură Europa, că colisiunile între dênşii şi Albanezi vor înceta şi în cele din urmă renitenţii de până acum se vor supune sorţii create lor de areopagul european.

Dacă ar fi numai cestiunea celor vre-o câţiva Albanezi pendentă, Europa n'ar avé pentru ce să fie neliniscită. Sûnt însă numai unul sau doi paşi dela Albanezi, Bulgarii, cari parte cochetează cu fraţii lor din Rumelia orientală, parte comit faţă cu Mahomedanii fapte, cari în tot momentul ar provoca conflicte între junele staturi de pe peninsula balcanică şi între Poarta otomană, dacă influenţa rusească cu greutatea cea de pământ a amiciţiei sale n'ar zăcé pe peptul înaltei Porţi.

Scirile din Petersburg asigură, că atentatul dela Moscva a băgat o frică panică în întreaga societate înaltă a Rusiei. Consternaţiunea se sue până în cercurile cele mai înalte. Aceste de altmintrea sûnt dominate de doue partide: una este cu toată resoluţiunea pentru părerea, că ţarul să abdică şi să lase fiului seu greaua problemă de a regenera împărăţia, căci nici cu sistema vechie nici cu puterile usate de până acum nu mai merge; Marele duce clironom, care acum este bolnav, încă este de părerea aceasta. Din contră ceealaltă, cu toate că e inferioară celei dintâiu atât în privinţa numărului cât şi a însemnătăţii, nu vrea să scie nimica de o schimbare pe tron; încă nici un Romanoff n'ar fi lăsat domnirea în tină, influenţa unui astfeliu de fenomen ar fi asupra multor popoare ale imperiului funestă. Împăratul însuşi încă nu s'a pronunţat de loc, el e bolnăvicios şi foarte rău dispus. Situaţiunea e înfăţişată în colori posomorîte.

În şedinţa dela 9 Decemvre n. venì pe tapet în camera italiană recunoascerea independenţei României. Deputatul Maurigi a interpelat pe guvern în privinţa recunoascerei independenţei României. Ministrul president Cairoli a răspuns, că Italia legată de România prin legături de amiciţie şi frăţietate, a dorit de mult să ducă în îndeplinire actul de recunoascere, însă a trebuit ca mai nainte să se împlinească articulul 44 din Berlin. Italia, Francia, Germania şi Anglia a trebuit să astepte revisiunea constituţiunei României şi după părerile celor patru cabinete ar mai trebuí asteptate şi garanţii pentru aplicarea constituţiunei revêdute. Convorbirile cu representanţii României au produs o declaraţiune dată de guvernul României, a cărui cuprins 'l-a cetit Cairoli. Fiind declaraţiunea satisfăcêtoare, Italia a ţinut, că a sosit momentul de a recunoasce independenţa României. Decisiunea aceasta s'a notificat guvernului român şi celorlalte cabinete. Maurigi se declară mulţămit cu împărtăşirile lui Cairoli, care fură aplaudate foarte de toate partidele casei.

Dieta Ungariei.

În şedinţa dela 5 Decemvre s'a continuat la ordinea ţilei desbaterea generală asupra proiectului relativ la tacsa militară.

P. Szontagh aproabă principiul enunciat în proiect, dar cu toate aceste nu'l primesce. Proiectul cuprinde cu deosebire puncte, cari vatămă şi atacă legile esistente; § 10 care statoresce mărimea tacsei, calcă principiul stabilit în legea de înarmare, § 6 alterează proporţia cuotei. După pactul dualistic Ungaria contribue la chieltuelile comune 30 percente; la fondul de pensiune proporţia e 23: 77. Şi acum vine acest proiect şi stabilesce o cuotă de 43 percente. Asupra acestei schimbări însemnate nu ne-a lămurit nimene; este o procedere necorectă din partea ministrului president, că nu ne lămuresce asupra obiectului. Cu ce se poate justifica această cuotă? Se poate ţice că această tacsă este un surogat al contribuţiunei de sânge, dar aceasta nu este esact, căci tacsa aceasta nu poate fi considerată decât ca o contribuţiune în bani şi contribuţiunile în bani — dacă sûnt comune — trebue calculate în sensul legei dela 1867 după capabilitatea ţărei de a contribuí, ear nu după numerul sufletelor. Primindu-se acest proiect de lege militarii Ungariei vor avé o pagubă însemnată în folosul Austriei, pentrucă Ungaria ar trebuí să concurgă la fondul ce se va înfiinţa numai cu 30 percente, cum cere legea dela 1867, pre când legea de faţă stabilesce 43 percente. Proiectul de lege în Austria statoresce în aceasta privinţă tacsa cu 1—80 florini, al nostru cu 3—100 fl. Aceasta nu e nici drept

BCU Cluj / Central University Library Cluj

FOIŢA.

O iernare în ghiaţă.

(Traducere din Jules Verne.)

(Urmare)

După un somn de 8 oare, călătorii au plecat mai de parte, însă nu înainte de a se fi întărit oamenii şi cânii cu un prând substanţial. Cânii trăgeau sania pe ghiaţa netedă ca oglinda cu o uşurătate aşa de mare, încât marinarii abia se puteau ţiné de ei.

Durere, la mai mulţi dintre călători, din reflecsul luminei lunei de pe nemărginitele suprafeţe de ghiaţă, s'a ivit un rău care il putem boteza cu numele „stelire". Rău se manifesta prin usturime şi dureri aproape insuportabile. Deosebit pătimiau Aupic şi lemnariul Misonne, la care se desvoltase oftalmíi în toată forma.

S'a mai observat un ciudat efect al refrângerei raţelor, căci de multe ori când gândia careva, că păşesce pe vre o ridicătură călca minciună, ceeace i facea de multe ori să cadă. Din norocire nu s'a vătemat nimenea mai serios şi aşa întêmplările aceste dau lui Penellan numai materie de a face glume înveselitoare. Cu toate aceste el a dat ordini, ca nimenea să nu păşească nici odată fără de a cerceta terenul cu băţul ferecat, de care fiecare purta unul a mână.

În 1 Noemvre, aşa dară ţece ţile după plecarea dela Jeune Hardie, înaintase caravana cam la cinciţeci de miluri spre nord. Oboseala se simţia deja foarte tare la toţi călătorii. Lui Ioan Cornbutte i steliau grozav ochii şi în urma suferinţelor vederea i se slăbise foarte tare. Aupic şi Fidel Misonne mai mergeau numai pipăind şi ochii lor păreau a'i fi ars reflecsul cel alb; numai Maria remăsese până acum scutită de patima aceasta, de oarece dênsa petrecea cât se putea mai mult în colibă, eară Penellan însufleţit de curagiul seu vitejesc se ţinea drept ca lumina; el resista oboselei celei mai înfricoşate. Din toată societatea însă mai bine se afla Andreiu Vasling, care se părea a nu băga în samă nici frig, nici dureri şi nici stelire. Constituţiunea sa de fer resista tuturor strapaţelor. El observa cu bucurie cum descuragiarea cuprinsese şi pe cei mai tari şi vedea deja apropiinduse momentul, în care societatea trebuia să se întoarcă.

În fine în 1 Noemvre oboseala aşa era de mare încât o pausă de mai multe ţile se părea ne încungiurat de lipsă.

După ce se alesese un loc de tăbărire se sfătuiră cum să şi'l întogmească şi s'a decis a clădí o casă de zăpadă, care să se raţime de unul din promontorii. Fidel Misonne a ficsat numai decât depărtările fundamentului, cincisprêţece urme lungime şi cinci urme lărgime, şi el, Penellan şi Aupic au tăiat bolovani de ghiaţă, cari fură aduşi la locul destinat şi aşeţati în ordine. Fiindcă material era din destul nu era de lipsă să'l cruţe. Păretele din dos acuşi fu ridicat într'o înălţime de cinci urme şi tot aşa de lat. Cam după un timp de opt oare toţi patru păreţii erau gata. În partea de meaţăţi s'a lăsat loc de uşe, preste care atêrna o pânţă de cort, care se întindea ca plafond peste toată casa.

Mai era a se face acoperişul acestei clădiri efemere şi după o lucrare opintitoare de trei oare şi acesta fu gata; fiecare s'a retras obosit în casa de zăpadă. Ioan Cornbutte suferia atât de mult de nu era în stare a păsí odată. Andreiu Vasling a sciut să se folosească aşa de bine de descuragiarea şi durerile vechiului marinariu, încât a stors dela acesta promisiunea, că nu va mai continua investigaţiunile în pustietăţile aceste înfiorătoare.

Penellan era într'o disposiţiune desperată; pentru el era un ce revoltătoriu şi laş a renuncia pe basa unor suposiţiuni de nimica dela cercetarea după soţi, însă remonstraţiunile lui n'au avut succes. Întoarcerea era aşa dară decisă.

Societatea întreagă însă avea lipsă de odichnă şi de recreaţiune după încordările din urmă aşa în cât până

nici corect după logică. Din aceste considerante oratorul respinge proiectul. (Aprobare viuă în stânga).

D. Irányi află că li se face dreptate acelora cari nepotând serví în armată pentru vre-un defect trebue să presteze o contribuție corespunțătoare în folosul celor ce au devenit invalidi sau în folosul văduvelor și orfanilor acestora. Dar totuși oratorul trebue să'i spună guvernului că a întârdiat atâta vreme cu introducerea legei, pentrucă statul, dacă calculările guvernului sûnt esacte, are în urma acestei întârdieri o pagubă de aproape 30 milioane florini. Oratorul polemisează cu Szederkényi care a declarat această tacsă nedreaptă. Elveția democratică a introdus această contribuțiune dela începutul seculului și acolo serviția militar e cu mult mai ușor decât la noi, cari abia de 25 ani am avut patru resboaie. Dar aceasta tacsă esistă nu numai în Elveția ci a fost introdusă și în Francia de prima republică; ea esistă în Bavaria. Dacă oratorul trebue să respingă proiectul, el o face aceasta pentru cuvêntul, că principiul în sine corect nu este bine aplicat.

Mai întâiu se introduce printrênsul o nouă afacere comună, fondul de ajutor pentru militari, după aceasta venitul se folosesce și pentru delăturarea deficitului. Suma prisositoare după ajutorarea orfanilor, invalidilor etc. ar trebuí folosită numai pentru scopuri de apărare a Ungariei; mai departe oratorul nu'și vede împlinită dorința, ca administrarea fondului să fie controlată de o deputațiune regnicolară, ca și reserviștii suplementari să plătească tacsa și ca cei incapabili de câștig să fie scutiți cu desăvârșire; mai departe aceia cari au devenit necapabili pentru serviția după ce a servit pe jumătate să plătească și tacsa numai pe jumătate; părintele care are unul sau doi feciori în serviția armatei, de asemenea să plătească numai pe jumătate tacsa pentru fiul scutit: tacsa ar trebuí să se plătească ca ori ce contribuțiune, la pătrariul anului, și nu deodată întreagă. Nu e de admis principiul ca incapabilitatea de a plătí tacsa să fie pedepsită cu arest. Oratorul mai critică și alte disposiții, anumit disposițiile ca cei ce emigrează să plătească deodată tacsa pe 12 ani, că trecerea cu locuința dintr'o comună într'alta să fie condiționată de plătirea tacsei ș. a. Oratorul este aplecat a primí un proiect de lege, care cuprindênd principiul fundamental să fie scutit de mancitățile ce le are proiectul de față, mancitați, cari nu se pot emenda în desbaterea specială. Oratorul voiesce ca cetățenii să fie cât se poate ușorați de sarcini, dar dênsul are și simpatii cătră cetățenii ce se află în armată, cătră soldații Ungariei, cari apără patriotismul și libertatea cu sângele lor când va cere trebuința. Nu primesc proiectul.

F. Szederkényi observă rectificând că dacă proiectul de față corespundea punctului respectiv din legea dela 1868, el 'l-ar fi judecat în discursul seu din ședința trecută din alte puncte de vedere.

Ministrul president C. Tisza se întoarce maiântâiu contra argumentelor aduse eri de Szederkényi. Acesta își reservase a vorbí la discutarea legei de înarmare de imensele strapațe ce le impune serviția militar de adi soldaților. La aceasta replică ministrul president că soldații togma pentru acea sûnt soldați ca să poarte resboiu și resboiul e împreunat cu strapațe. S'a dis mai departe că în vederea acestor strapațe mulți vor preferí a se scutí de serviția plătind tacsa. Aceasta e o contradicere, pentrucă și cel mai sărac, dacă strapațele sûnt chiar așa imense, va plătí mai bine cei 3 fl. decât să se supună la strapațe.

Nu se poate dice că acest proiect de lege ar avé o putere retroactivă, pentrucă obligamêntul însuși e stabilit în legea dela 1868, numai cât atunci acest obligămênt nu s'a detaiat prin lege. Aceasta e numai un avantagiu pentru respectivii, căci în loc de a plătí tacsa pe 12 ani, ei o vor plătí numai pe 1—2 ani.

Cât pentru întrebuințarea banilor prisositori disposiția proiectului de față e mai bună decât cea provědută în legea dela 1868, căci ne ameliorăm finanțele.

Presentarea proiectului s'a întârdiat din motivul că guvernul unguresc present și cele de până acum nu s'au învoit ca fondul în cestiune să se administreze de ministrul de finanțe comun. Relativ la cuotă observă ministrul president că aici nu e vorba de chieltuelile armatei comune ci de aprovisionarea soldaților și a familielor lor — și de acea e corect să se ia ca basă cuota după care Ungaria contribue la contingent. E corespundětor și drept că îngrigirea de invalidi e comună, căci ușor se va puté întêmpla ca într'o campanie să devină mai mulți invalidi dintre Unguri. Cuota Ungariei la fond e ficsată, ce va întrece preste cuotă va încurge în cassele erariului.

Ministrul president e convins, că fiesce-cine va afla corect principiul de a se introduce o tacsă pentru scutirea de serviția militar, fiesce cine va aproba îngrigirea noastră de soldați și de familiile lor și prelângă aceasta de sporirea venitului erarial, fiesce cine va afla tacsele stabilite drepte. Din aceste considerațiuni recomândă primirea proiectului de lege.

Bl. Orbán respinge proiectul pentru că nu voiesce să se sporească contribuțiunea de sânge cu altă contribuțiune nouă în bani. Propune a se lua măsuri energice pentru cere corupțiunile la asentări, anumit pentru ceice scutesc fără basă legală o pedeapsă de 10 ani temniță.

Ministrul de justiție T. Pauler replică, că pedepsele pentru asemenea casuri sûnt provědute în codul penal și pedepsirea se ține de judecătorii.

L. Mocsáry respinge proiectul, crede că nu se mai pot stoarce 4 milioane contribuția nouă directă. Tacsele sûnt prea mari și aplicarea legei va provoca complicațiuni odioase, mai ales în punctul pedepselor.

B. Lukács recunoasce îndreptățirea principială de a se introduce această contribuțiune, se întreabă însă, dacă este bine aplicat acest principiu? Oratorul constată, că aplicarea e greșită, și nu poate primì proiectul din considerațiune cătrâ interesele financiale și economice ale țărei. Guvernul s'a abătut dela disposițiile legei din 1868, și motivele lui nu ne sûnt conoscute. Inițiativa la această lege a emanat dela senatul imperial austriac, ear nu dela guvernul unguresc. Proiectul de față are desavantagiul, că introduce o contribuțiune mai mare decât cer chieltuelele preliminate într'ênsul. Proiectul diferă de legea de înarmare și prin aceea, că în cea din urmă nu e vorbă de crearea și manipularea separată a unui fond nou și guvernul totuși intenționează aceasta cu cugetul reservat ca în casul unei mobilisări noue să poată acoperí spesele eventuali. (Așa este! în stânga). Un defect însemnat mai are proiectul că nu enunciă pe față că sumele prisositoare au să încurgă în cassa statului. Întrebuințarea acestor sume devine prin aceasta ilusoră.

În fine respinge proiectul de lege.

I. Madarász, ar fi dorit ca acest proiect să nu se fi substernut de loc până la înființarea unei armate unguresci independente. (Aplause în stânga estremă). Cetățenii supuși la această contribuțiune și așa nu se bucură de drepturi deosebite, și dacă cu toate aceste statul le impune această sarcină, el procede într'un mod ce vatămă simțul de dreptate și mintea sănătoasă. În fine respinge proiectul.

Ședința se întrerupe și după stabilirea ordinei de di pe mâne, se închide la 2 oare.

Proiect de lege

despre tacsa militară.

Cap I.

§ 1. Tacsa militară sûnt datori a o plătí:

1. *a*) Aceia cari s'au aflat neapți pentru totdeuna a presta serviția militar și ca atari sûnt sterși din listele de asentare.

b) Aceia, cari se reîntroduc în listele de asentare sau în timpul cât se află în ultima clasă a etății sau după ce au eșit din această clasă.

2. Acei cari se eliberează în ultima clasă a vêrstei (de asentare) sau după ce au eșit din aceasta pe basa § 10 din legea pentru înarmare art. XL: 1868, sau sûnt dimisionați în înțelesul § 40 punct *c*) din art. de lege citat.

3. Aceia cari înainte de a'și termina serviția militar se demisionează pentru un astfel de defect trupesc, care nu face pe respectivul necapabil de câștig și care nu provine din împlinirea datorințelor sale ca militar.

4. Acei obligați a milita, cari emigrează din monarchia austro-ungară, înainte de a trece timpul serviția lui lor, legal (art. de lege XL: 1868 § 55).

Cu privire la aceia cari vor vení, înainte de înactivarea acestei legi, într'una din categoriele amintite în punctele 1, 2, și 3, va începe datorința de a plătí tacsa militară cu anul, în care se va înactiva legea de față.

§ 2. Datorința de a plătí tacsa militară se întinde:

a) cu privire la indivizii amintiți în punctul 1 și 3 § 1 pe fie-care an al serviția lui legal (§ 4 din legea de înarmare), care avea să'l plinească încă respectivul la casul dacă se înrola, respective, dacă nu se dimisiona;

b) cu privire la indivizii amintiți în punctul 2 § 1, peste toți anii din perioda de serviția de 12 ani, în decursul cărora eliberarea sau dimisionarea rămâne în valoare pentru respectivul.

c) cu privire la militarii amintiți în punctul 4 § 1, peste toți anii din serviția de 12, ani care avea să'l plinească încă respectivul în sensul legei de înarmare, ori că a fost aflat apt pentru serviția ori neapt.

§ 3. Nu sûnt datori a plătí tacsa militară:

1. Cei ce nu sûnt capabili de câștig, întru cât nu au nici avere;

2. Acei seraci cari se bucură de ajutoriu public.

3. Acei deobligați la serviția militar, despre cari tractează § 10 din art. de lege XL: 1868 și cei ce se țin de gloate pentru anul, în care se chiamă la serviția.

§ 4. Datorința de a plătí tacsa militară înceată:

a) cu moartea individului supus contribuțiunei;

b) dacă cel supus contribuțiunei ajunge între indivizii cari se bucură de o aprovisionare publică;

c) la casul de strămutare de pe un teritor al unui stat din monarchie pe teritoriul celuilalt stat al monarchiei pentru teritoriul, din care a emigrat respectivul.

§ 5. Venitele ce vor încurge sub titlul de tacsă militară se vor întrebuința în prima linie:

1. pentru îmbunătățirea aprovisionării invalidilor;

2. pentru îngrigirea de văduvele și orfanii gagiștilor pe lună și a soldaților, cari se țin de statul armatei, de marina de resboiu și de milițiele teritoriali (honvedi) și au căduț în luptă cu dușmanii s'au au murit în urma rănirilor sau a strapațelor din resboiu.

In a doua linie se va întrebuința o parte din venitele amintite pentru ajutorarea familielor lipsite a celor concediați în mod durabil, a reservistilor, a reservistilor suplementari și a honvedilor, dacă acestia se conchiamă în cas de mobilisare.

---

una altă nici gând nu putea fi de pregătirile de întoarcere.

A patra di Ioan Cornbutte era restaurat într'atâta, încât a putut hotârî un loc unde, să se îngroape victualele ce erau de prisos pentru călătorie: pentru casul neprobabil, că investigațiunile s'ar mai estinde încă odată în direcțiunea aceasta s'a însemnat locul cu un semn, care era ușor de cunoscut. In fie-care di de călătorie căpitanul lăsase în urmă astfeliu de deposite, pentrucă în chipul acesta își asigură victualii pentru întoarcere, care nu trebuia să le transpoarte mai departe pe sanie.

Diua de plecare era ficsată pe 5 Noemvre la dece oare. O întristare adâncă cuprinsese societatea întreagă. Vědênd Maria cât era unchiul ei de descuragiat și de desperat nu'și putu oprí lacrimile. Ce suferințe înfricoșate și zadarnice! ce de muncă pustie! În cât privesce pe Penellan, el era în o disposițiune detestabilă; el blăstăma și îngiura toată lumea și nu întârdia apune înaintea consoților săi slabiciunea și lașitatea lor; el le presenta modelul Mariei; ea ar fi mers până la sfârșitul lumei, fără de a se văiera odată măcar.

Andreiu Vasling nu'și ascundea nici decum bucuria, că se reîntorc; el se silia acum mai mult ca ori și când altă dată în giurul tinerei fete și căuta a o mângăia, că dacă va trece iarna, investigațiunile se vor începe de nou, cu toate că bine scia că atunci toate întreprinderile vor fi prea târdii.

Cap X.

Îngropați de vii.

În seara dinainte de întoarcere, când societatea era ocupată cu pregătirea cinei și Penellan tocma dărăburia nisce lădi spre a câștiga material de foc și a'l băga în cuptoriu, casa de zăpadă dintr'odată se umple de un fum gros și un cutremur înfricoșat a clătinat edificiul și pe locuitorii lui.

În toate părțile domnia întunerecul cel mai adênc, numai vêntul mugia înspăimântătoriu. Pe lângă aceste ningea ninsoare deasă cu vifor volburatec. Frigul era așa de teribil încât subcârmaciul simția cum îi degeră mânile. După ce le-a muiat vêrtos în zăpadă și le-a frecat bine, a fugit iute în colibă.

„Grozav vifor, dise el; să dea ceriul să ție casa noastră, căci altfeliu sûntem perduți!“ (Va urma).

---

* (Conservarea buchetelor). Dăm după Figaro diar parrisian, acest consiliu adresat blondelor și brunetelor ce primesc buchete.

Când un buchet începe a se ofilí (veștedí) să se pună a se ferbe apă în clocote într'un vas, din care vêrsând o parte, să lași numai atât cât să se moaie a treia parte din coadele florilor. După ce buchetul va sta astfel (cu a treia parte a mănunchiului) în aceea apă, până ce se va recí — ai să vedi toate florile reîntinerind și deschidênduse.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Militarii conchiemaţi în înţelesul § 18 din art. de lege XL: 1868 la serviţiul de campania, mai departe cei-ce se ţin de gloate se consideră egali cu cei conchiemaţi la serviţiul activ în linie, marină de resboiu şi în miliţiele teritoriale.

§ 6. Acea parte din venitele încassate sub titlul tacsei militare, care este destinată pentru scopurile prevĕdute în punctul 1 şi 2 a § 5, se va administra de ministrul de finanţe împreună cu interesele ca fond separat. La acest fond vor contribuí ţĕrile coroanei unguresci după proporţia contingenţului lor de recruţi de astădată 857.470 fl. v. a. pe an.

§ 7. Dreptul de a dispune de fondul înfiinţat în înţelesul § 6. se convine ministrului pentru apĕrarea ţĕrei în înţelegere cu ministrul comun de resboiu.

In cas de resboiu acest fond se poate folosí întreg pentru scopurile prevĕdute în lege.

(Va urma).

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Cubin lângă Dunăre 25 Noemv. (Fapte marinimoase). La începutul an. 1879 spre norocirea opidului Cubin, de primar comunal se alesese cu unanimitate A. D. Theodorovici.

Acest individ primì sarcina aceasta absolut numai ca să aducă odată la cale afacerile opidane, cari până ací erau în ruina ruinelor, şi separat faţă cu scolile şi învĕţătorii.

Ca să vadă on. lectori, un primar cu intelegenţă nobilă ce idei şi ce tendenţe posede, voiu enumera ací din multele d-sale esemple demne toate de posiţiunea d-sale numai unele cari s'au efeptuit spre interesul scoalelor şi învĕţătorilor.

De când ocupà postul de primar făcu ceea ce antecesorii sei nu făcură în 10—20 de ani. Se îngrigì cât 'i succese prin starea financială de provederea scoalelor cu lipsindele obiecte; fie-care scoală căpĕtà liberă voie a'şi procura carte în limba sa maternă (firesce pe spesele comunei) se supuse cu o neobosită energie faţă cu întimpinătoarea oposiţiune a ridica salarele învĕţătorilor, cari până ací aveau numai 300 fl. la 400 fl,, se îngrigì mult ca fie-care învĕţătoriu să'şi capete regulat prescrisa competenţă atât ficsă cât şi naturală!

În fine: cel mai proaspĕt şi mai demn fapt al resp. domn este, că vĕdênd sĕrăcia, în care se svêrcolia poporul şi vĕdênd că golătatea copiilor de vestminte împedecă frecuentarea prelegerilor scolastice, luà o iniţiativă de tot sublimă între marinimositĕţi, căci făcu o listă prin carea colectà dela amicii sei neguţători o cuantitate enormă de materii de iarnă, din care se îmbrăcară preste 80 de copii de scoală, de toate naţionalităţile opidului.

Deci în numele a lor 15 scolari români îmbrăcaţi din aceste materii, donate mai mare parte de d-sa vin a'i esprime călduroasele noastre mulţămiri. Urându'i viaţă îndelungată spre folosul şi spre aducerea scoalelor noastre opidane la o stare şi mai bună ca cea de present.

Dee bunul Dĕu ca astfel de bărbaţi să nu lipsească nici pe un moment din sinul unei naţiuni şi astfel de esemple să fie imitate de primarii acelor comune, unde scoala este numai un edificiu dar interiorul e gol din causa sĕrăciei în care zace poporul!

D. C.

Varietăţi.

* Eri s'a celebrat în biserica noastră din cetate, întru pia amintire a întru fericire reposatului Archiepiscop şi Metropolit Andreiu Baron de Şaguna, serviţiu divin, împreunat cu liturghie şi părăstas solemn.

* (Şedinţa publică din sala Seminariului Andreian) a eşit spre deplina mulţămire a publicului care era aşa de bine representat încât sala cea mare a seminariului a fost de tot mică spre a'l cuprinde în întregul seu. Corul elevilor seminariali s'a ţinut brav în toate trei piesele de cântece. Cuvêntarea festivă, disertaţiune şi declamaţiuni toate au mers bine; impresiunea cea mai bună din ceste din urmă a făcut „Căpitanul Dan", declamat de clericul Micu. I. Ilustritatea Sa Vícariul şi archimandritul N. Popea a mulţămit junimei şi conducĕtorilor ei pentru progresele ce face. Ne asociăm şi noi gratulând dlui conducĕtoriu, Dr. Barcian şi dlui profesor de cântări D. Cunţan pentru succesele frumoase.

* (Esundare). Din comuna Verd ni se scrie că în urma ploilor din sĕptĕmâna trecută rîul Hârticibaciu, care nefiind regulat noroiesce în tot anul comuna şi hotarul jumetate, s'a reversat fără veste şi cu răpejune în noaptea de 23 Noemvre v pela medul nopţii peste tot hotarul şi peste comună. Apa a umplut comuna străbătênd prin case, pivniţe, grajduri şi şuri. Oamenii au fost siliţi să'şi scoată vitele din grajduri în puterea nopţii. Pre mulţi 'i-a surprins apa în somn, pomeninduse şi neputând eşí din case s'au suit prin poduri şi acolo au petrecut cu copiii în frig până dimineaţa. Vitele au stat în apă. Unui biet Român 'i-a succes abia Sâmbătă a. m. a'şi scăpa pe un băiat al seu de 4 ani. Un tiner a străbătut călare prin apă de4 ½ urme şi printre sloii de ghiaţă până la casa înnecată. S'a suit în pod şi a luat copilul mai îngheţat cu sine. Apa a rupt porţi, închisori, a dĕrimat 2 case înecând bucatele s. a. a noroit nutreţul, cu un cuvênt a făcut comunei o pagubă foarte mare.

* (Un omor înfricoşat) Din Satulung ni se raportează despre nesiguranţa publică ce domnesc pe acolo următoarele: Comunele Săcele de vre o câţi va ani nu'şi mai pot afla liniscea de noapte din causa deselor conturbări din partea furilor. Mai nu este ḑi, în care se nu se audă că n'ar fi fost cercetate de furi casele pacĕnicilor locuitori Români. Şi nici nu e de mirat fiindcă românii seceleni sûnt duşi mai preste tot anul la economiele lor în România, lăsând acasă numai femeile şi copiii lor. Aşa în preseara ḑilei din 21 Noemvre pre la 10 oare a bătut cineva în poarta lui Ioan Frăţilă din comuna Satulung cerênd a i se deschide, căci aduce o depeşe telegrafică dela postă. Femeile — mama şi nora — înspăimântate de această veste, deschiseră poarta şi furul le urmà până în casă. Aici tiranul în loc de telegramă, scoase un revolver şi descărcà din trênsul două gloanţe nimerind pe amêndouĕ femeile în pept. Sirmanele femei cuprinse de frică aruncară luminarea din mână, apoi fugiră în chilia de către stradă, încuind uşa după sine. Tălhariul după ce observà se răpeḑî la uşe dar în zădar 'şi-a încercat puterile, căci nu a putut străbate la sângerândele femei, fiind uşa bine încuiată. Bĕtrâna a căḑut jos înnecată în sânge şi 'şi-a dat nevinovatul suflet; ear cea tineră abia în etate de 17 ani 'şi-a păstrat încă presenţa, n'a observat însĕ nici pe mamăsa care trăgea de moarte nici şiroaiele de sânge ce'i curgeau şi ei din pept ci deschiḑênd fereastra a trigat „Ajutor!" — Vecinătatea deşteptată de acesţe ţipete dureroase a alergat într'acolo, dar tălharul se depărtase fără a lua cu sine ceva. Gendarmeria din noaptea aceea urmăresce pe tălhariul necontenit în toate părţile dar nu 'l-a putut afla încă. Ce va fi cu viaţa tinerei femei? nu se scie destul că s'au adus mai mulţi medici, însĕ glonţul nu i 'l-au putut scoate din pept, fiind ascuns pe sub coaste.

* (Atentat tĕlhăresc — aflarea unui cadavru — furt cu încălcare — diverse). Din Orşova i se raportează lui „Osten": Mercuri în 26 Noemvre n. seara la 7 oare, un om tinĕr bine îmbrăcat întrà în prăvălia bine luminată a lui Iacob Osvald, togma când acesta eşise, şi întrebà pe nevastă, că unde se află bărbatul? În momentul când nevasta voia să deschidă uşa şi să cheme pe servitor, tălhariul se aruncà asupra femeiei, 'i astupà gura şi 'i ceru bani ameninţând-o că de nu'i va da o va omorí. După o încăerare îndelungată îi succese femeiei a'şi desface gura şi strigà după ajutoriu; tălhariul vĕḑu periculul şi fugì. Osvald se afla în vecinătate şi auḑì strigări după ajutor, se grăbì către casă şi aflà pe nevasta sa zăcênd leşinată pe pământ. După ce o strigà pe nume mai de multe ori nevasta 'şi venì în fire şi istorisì întêmplarea. Osvald a făcut arĕtare fără întârḑiere la pretură despre cele întêmplate, pretura a dispus cercetările de lipsă, dar cu toate aceste până astăḑi nu 'i-a succes a pune mâna pe tălhariu. Nevasta lui Osvald a rĕmas cu unele contusiuni pe faţă şi mulţămesce că a scăpat cu viaţa, căci tălhariul căuta mereu sub vestmintele sale după un instrument de omor. — În Cerna lângă Topliţa s'a aflat la 27 Noemvre n. cadavrul unui locuitoriu din Mehadia, care dispăruse în timp scurt. Prin obducţiunea medicală s'a constatat, că causa morţii a fost un atentat tălhăresc. În noaptea dela 26 spre 27 Noemvre a fost încălcată judecătoria cercuală din Orşova. Încălcătorii au spart pulpitele meselor şi au luat vre-o căţiva floreni aflaţi într'ênsele. Doi oficiali au avut paguba căci aveau bani privaţi păstraţi în pulpitele meselor. Sûntem abia la începutul iernei — ce va fi mai târḑiu după înăsprirea frigului şi micşorarea câştigului? Furturile şi încălcările vor fi la ordinea ḑilei. Aceste se vor puté prevení numai prin intervenţiunea energică a poliţiei, care trebue să depărteze servitorimea ce nu se află în serviţiu. — În 25 Noemvre a trecut prin Orşova vaporul român de resboiu „Stefan cel Mare" care până acum se afla în Buda vechiă la reparatură. După cum aflăm, direcţiunea societăţii de navigaţiune pe Dunăre a sistat în 22 Nov. primirea de mărfuri pentru staţiunile din jos de Orşova.

* (Sultanul moare de foame) Ḑiarul oficios „Politische corespondenz" din Viena publică următoarele din Constantinopole:

„În palatul Sultanului, lipsa a ajuns la culme. Într'o ḑi, Osman-paşa mareşalul palatului a trimis la tarapana pe o rudă a sa, pentru ca să vadă dacă nu se găsesc acolo nescari obiecte, cari s'ar puté preface în bani.

El avea intenţia de a pune mâna pe borcanele de platină, destinate pentru topirea aurului, şi numai după ce s'a ḑis, că făcêndule din nou vor costa de trei ori preţul cu care se vor puté vinde el a renunţat la scopul seu.

Cu aceasta ocasie, trimisul lui Osman spunea directorului numitului stabiliment:

„Te miri de pasul, ce voesc să'l fac; dar dta nu scii, că vom murí cu toţii de foame şi că în palat numai este nici o pară".

Osman-paşa în persoană este mai puţin de plâns; el găsesce totdeauna căi şi mijloace pentru a pune mâna pe leafa sa lunară de 42,000 franci.

El se servesce de un om de încredere de un sergent robust pe care 'l-a postat chiar înaintea uşei cabinetului mînistrului de finance. Îndată ce vine cineva, care după aparenţa se vede, că aduce vre o sumă mai mare de bani sergentul năvălesce în cabinetul ministrului şi în numele lui Osman-paşa ia în primire toţi banii ce se află în casă până la suma ce se cuvine viteazului mareşal. R.

* (Instrucţiunea femeiei in Englitera). După Atheneum, cursurile pentru instrucţiunea superioară a femeilor la universitatea din Cambridge sûnt în deplină activitate. Numerul studenţilor de secs feminin este de 82, afară de personalul colegiului care are o organisare specială. N'au fost, se pare, uşor de a găsí locuinţe pentru atâta lume; pe când unele studente au fost primite la Newham-Hall, care ca şi Giston, este un colegiu pentru femei, altele au găsit asil la Norwick-House şi în altă casă improvisată, sub direcţiunea unei doamne institutoare.

În anul 1878—79, au urmat cursurile 101 studente şi la sfĕrşitul anului scolar, în Iuniu multe au trecut esamenul superior.

Cursuri de sciinţă s'au început. Deschiderea lor a coincidat cu instalarea unui laborator chimic care ofere mari resurse. În acelaşi timp, un generos donator a oferit un aparat electric şi burse pentru studenţi de secs feminin fundate de corporaţiunea argintarilor, a fabricanţilor de postav şi a vêndĕtorilor de postav.

Femeile pot fi admise şi în serviţiele administrative; căci murind secretarul asociaţiunei a fost înlocuit cu o femeie miss Kennedy.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.")

London, 12 Decemvre n. „Biroul Reuter" anunţă din Calcuta din 12 l. c.: Când, astăḑi de sară a sosit vice-regele aici un individ a împuşcat de două ori asupra'i, fără să'l nimerească. Atentatorul este arestat.

„Times" anunţă: În apropiare de Cabul trupele engleze fură atacate în 11 l. c. de mari masse de Afghani. Generalul Macpherson a causat Afghanilor mari perderi şi astăḑi 'i-a atacat de nou. Inimicul se află în numĕr mare în vecinătatea dela Cabul.

PARTEA SCIENTIFICĂ şi LITERARĂ.

O transacţie ortografică.

(Urmare).

Nimenea încă n'a susţinut, că în limba română între **i** şi trecerea sunetelor **d, s, t** în **ḑ, ş, ţ** nu ar ecsista foarte adeseori un necs causal. Ori cine cunoasce limba noastră mai de aproape află uşor:

1. În flecsiunile de declinare şi conjugare **d, s, t** se schimbă în **ḑ, ş, ţ**, când se află înainte de **i** scurt sau jumĕtăţit; şi remân neschimbaţi când se află înainte de **e**. Ecsemple: ard, arḑi, arde; ars, arşi, arse; bat, baţi, bate. Această regulă este atât de generală, încât numai o escepţiune unică şi neînsemnată se află, adecă: când lui **t** (urmat de **i**) i premerge un **s**, atunci înmuiarea se aruncă înapoi asupra lui **s**, făcêndu-'l pe acesta **ş**, d. e. acest, aceşti, prost, proşti.

Eu ţin că acest cas de trecerea lui **d, s, t** în **ḑ, ş, ţ**, este de mare importanţă, căci cu deosebire din flecsiune se cunoasce organismul unei limbi indogermane şi funcţiunile lui: anatomia şi fisiologia sa.

2. Înainte de **i** lung **d, s, t** încă se schimbă foarte des, cu deosebire ear' în flecsiune, în **ḑ, ş, ţ**. Ecsemple; aude, auḑim, auḑit, a auḑí; ḑice, ḑile — ese, eşim, eşit, a eşí; beşică, reşină — pate, păţim, păţit, a păţí; mulţime, subţire.

3. Foarte des **d, s, t** se schimbă în **ḑ, ş, ţ** şi atunci când urmează un **i** scurt şi încă o altă vocală (cu deosebire **e**) Aceasta se vede înainte de toate din astfel de ecsemple, unde deja în limba latină se află

BCU Cluj / Central University Library Cluj

acel **i** scurt, care în limba română a amuțit, arătând aici, după scrierea cipariană, numai trecerea lui **d, s, t** în **ḑ, ș, ț**: meaḑa (-ḑi, -noapte) (lat. *media*, ital. *mezza*); raḑa (lat. *radius*, ital. *razzo*); spuḑa (lat. *spodium*) — uş̦a (lat. *ostium*, ital. *uscio* = uş̦o); faş̦a (lat. *fascia*, ital. *fascia* = faş̦a); păş̦une (lat. *pastio*, ital *pasciona* = paş̦ona) — sciinţ̦a (lat. *scientia*, ital. *scienza*); putinţ̦a (lat. *potentia*, ital. *potenza*).*)

Cred însă, stimată redacțiune, că nu este nescientific a presupune, că și în cuvinte ca: *ḑece* (lat. *decem*), *ḑeu* (lat. *deus*); *ş̦ede* (lat. *sedet*), *ş̦epte* (lat. *septem*). *ş̦erpe* (lat. *serpens*); *ţ̦eara* (lat. *terra*), *ţ̦est* (lat. *testu*) etc. trecerea lui **d, s, t** în **ḑ, ș, ț** s'a causat prin **i** din diftongul *ie*, care în limbile romanice se nasce din **e** scurt înainte de consonanță simplă, în limba română și spaniolă și din **e** în posițiune (Diez, I, pag. 151—153). Va să ḑică **i** nu vine din senin în ortografia cipariană a unor cuvinte precum: **diece** (ital. *diece*, span. *diez*), **dieu** (franc. *dieu*, proven. *diéus*); **siede** (ital. *siede*), **siepte** (span. *siete*), **sierpe** (span. *sierpe*, valon. *sierpain*); **tiera** (span. *tierra*, ladin. *tiara*, friul. *tiare*), **tiest** (span. *tiesto*) etc. Veḑi bine, acela care scrie un *diftong* atunci, când nu se mai aude decât un singur vocal, trebue să scrie cu atâta mai mult un *diftong* atunci, când acesta se aude pe deplin, d. e. peatră, oameni (Diez. Gram. I. pag. 151—153; 160—162). Altcum ciparianul care scrie simplu **é, ó** și întreabă, cum vine **a** în cuvinte ca: peatră, oameni, ar puté fi însuși întrebat cu mai multă îndreptățire, cum vine **i** în cuvinte cu: *ḑece, ş̦epte, ţ̦eara?*

Eu însă am voit numai să constatez sau dacă voiți, să aduc aminte că în adevăr **i** foarte adeseori causează schimbarea sunetelor **d, s, t** în **ḑ, ș, ț**; ba în flecsiune înainte de **i** scurt **d, s, t** totdeuna se schimbă în **ḑ, ș, ț**. Maiorescu nu poate nega aceasta; dar el față cu scrierea cipariană susține: „Se va puté numai afla (Pumnul și Mussafia ne-a arătat-o) un șir de regule pentru pronunțarea nouelor sonuri, paralel cu care vor merge o sumă de escepții.“ Maiorescu are dreptate. După sistemul ciparian, care intrebuințează numai circumflecsul ici colo (d. e. *dîce, sî, subtîre*) sunetele **ḑ, ș, ț** nu se pot scrie hotărît și sigur: în cetire mereu trebue să șovăesci între **d** și **ḑ**, **s** și **ș**, **t** și **ț**. Și eu mărturisesc cu toată sinceritatea că, neavând de a alege decât numai între scrierea cu „codițe“ și cea cipariană, totdeuna mă voiu declara pentru cea dintâiu. Ciparianilor le place a accentua analogia între **di, si, ti** de o parte și **ci, gi** de altă parte. Ei uită însă, ceeace Maiorescu cu drept observă, că în respectul lui **ci, gi** ecsistă numai foarte puține escepțiuni; și ei bucuros uită apoi mai cu samă un ce prea însemnat: avem un mijloc sigur, litera **h**, pentru a împedeca palatalisarea lui **c** și **g** înainte de **i** — pecând după sistemul ciparian n'avem nici un mijloc pentru a împedeca muiarea lui **d, s, t** în **ḑ, ș, ț**, când acele sunete se află înainte de **i**. Aceasta din urmă și accentua-o cu deosebire. Dacă am avé în sistemul ciparian mijlocul amintit, atunci cu toată „suma de escepții“ astăḑi maioritatea Românilor n'ar scrie cu „codițe“, precum în adevăr face.

De altă parte însă totuși să nu dăm uitărei: că în flecsiune **d, s, t** înainte de **i** scurt regulat se schimbă în **ḑ, ș, ț**; că și înainte de **i** lung **d, s, t**, cu deosebire eară în casurile importante ale flecsiunei, foarte des se moaie în **ḑ, ș, ț**; că și înainte de **i** scurt urmat de altă vocală **d, s, t** foarte adeseori devin **ḑ, ș, ț**. Cu un cuvânt, să luăm în considerațiune, că într'o mulțime de casuri și încă foarte importante chiar după Maiorescu, care pune atâta temeiu pe flecsiune — **d, s, t** înainte de **i** se schimbă în **ḑ, ș, ț**.

Nu sûntem deci neîndreptățiți, a ne folosí de **i** pentru a arăta în scriere înmuiarea lui **d, s, t** în **ḑ, ș, ț**, întocmai precum se face aceasta prin sedilă. Maiorescu respinge scrierea lui ш, ц cu **si, ti** „ca pe una, ce nu îndeplinesce misiunea principală a alfabetului, fiindcă nu însemnează prin litere deosebite sonurile flecționare.“ Aceasta însă s'ar puté obiecta și în contra scrierei lui ш, ц cu **ci, gi**, pe care o admite Maiorescu, cu toate că nu „însemnează prin litere deosebite sonurile flecționare“. (Va urma).

*) Să'mi fie permis a cita pe Diez, Gramatik d. rom Spr. tom. I. pag. 233 (ed. 4): „Wie **t** vor palatalem **i** in **z=ts**, so tritt **d** in **z=ds** (weiches **z**) über. Das Hervortreten dieses aus **di** erzeugten Sibilanten lässt sich schon in der sinkenden Latinität wahrnehmen, indem man gr. *δια διαι za ze* aussprach, *zabolus* für *diabolus, zaconus* für *diaconus, zametrus* für *diametrus, zeta* für *diaeta*, vgl. äol. *καρςά* für *καρδία*. Nach Servius würde diese Aussprache eher lateinische als griechische Wörter getroffen haben; er bemerkt nämlich bei dem Ländernamen *Media:* **di** *sine sibilo proferenda est, graecum enim nomen est* (Schneider I, 387), dem lat. *media* kam also der Sibilant zu. Dem entspricht in einer italischen Urkunde v. J. 793 *mecia* für *media H P Mon. n. 14;* ital. mit unterdrücktem **i** *mezza*. Andere lateinische Beispiele sind *zebus* für *diebus Mur. Inscr.* 1571, 1; in einer Urkunde von Bergamo *γαυςιουσο* für *gaudioso Mur. p.* 169; ein Glossar aus dem 7. bis 8. Ih. übersetzt das deutsche *speicha* mit *razus*, it *razzo*“. De altmintrelea, veḑi bine, Diez scrie totdeuna **z** pentru ς, **tz** (ca și în scrierea provencială și neo-grecă) pentru ц, și **s** cu un apostrof deasupra pentru ш — încât adecă privesce limba română. Tot astfel scrie românesce și renumitul romanist Mussafia din Viena, cu singura escepțiune că pe **s** nu pune apostroful, ci, ca la Slavi, un circumflecs întors (š).

Bursa de Budapesta

din 11 Decemvre n.

Renta de aur 96.15, Împrumutul drumurilor de fer ung. 114.1/8, I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. 74.10, II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. 85.75, oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. 77.50, împrumutul ung. cu premii 108.50, obligațiuni ung. de rescumpărarea dicimei de vin 88.50 obligațiuni urbariale ung. 86.90, obligaținni ung. cu clausulă de sorțire 87.50, obligațiuni urbariale temeșiane 87.—, obligațiuni cu clausulă de sorțire 85.—, obligațiuni urbariale transilvane 85.50 obligațiuni urbariale croato-slavonice ——, datorie de stat austriacă în hârtie 68.90, renta austriacă în argint 70.25, renta de aur austriacă 81.—, sorți de stat dela 1860 131.—, acțiuni de bancă austro-ung. 856, acțiuni de bancă de credit ung. 279.50, acțiuni de credit austr. 279.50, argint —.—, galbin 5.52, napoleon 9,30, 100 marce nemțesci 57.70, London (pe poliță de trei luni) 116.55.

Bursa de Viena

din 11 Decemvre n. 1879.

Metalicele 5%	— —
Acțiuni de bancă	856 —
Împrumutul de stat din 1860	129 75
Împrumutul naț. 5% (argint)	68 85
Acțiuni de credit	262 —
Valuta nóuă imperială germână	57 70
London	116 60
Galbin	5 55
Napoleon d'aur (poli)	9 32

Economic.

Sibiiu, 9 Decemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8.20—9.20; Grâu sĕcăreț, fl. 7.—7.80; Sĕcară fl. 5.10—5.50; Orz fl. 4.40—4.80; Ovĕs fl. 2.90—3.30 Cucuruz fl. 4.20—4.60.; Mălaiu fl. 5.50—6; Cartofi fl 1.30—1.50; Semênță de cânepă fl. 7.—8.; Mazere fl. 8—8.50; Linte fl. 10.50—11; Fasole fl. 8—8.50 pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 7.50; Slănină fl. 30—32; Unsoare de porc fl. 25—26; Sĕu brut pro 50 chilo fl. 16—17; Sĕu de luminări fl. 23—24; Lumânări de sĕu 50 chilo fl. 28—28.50; Sĕpun fl. 20—20.50; Fên 50 chilo fl. 0.95—1.05: Cânepă pro 50 chilo fl. 16—18 Lemne vêrtoase de foc pro metru cubic fl. 3.50 Spirt pro grad 55—60 cr. pro chilo: carne de vită —42— cr.; Carne de vițel 38—45 cr. carne de porc 40—42 cr.; carne de berbece 28—30 cr.; oauĕ 10 de 40 cr.

Făgăraș, 28 Noemvre n. Pro hectolitră: Grâu fl. 8—8.60; grâu sĕcăreț fl. 6.—6.50; sĕcară fl. 5.20—5.50; orḑ 4—4.50; ovĕs fl. 2.60—2.80; cucuruz fl. 4.—4.50; mălaiu fl. —.—.; Sămânță de cânepă fl. 10—.11; mazere fl. —.—; linte fl. ——; fasole fl. 6—.7; crumpene fl. 1.—1.60; pro 100 chilo: Slănină fl. 60—75; sĕu brut fl. ——; sĕu de luminări fl. 36—38; unsoare fl. 56—58; cânepă fl. 24—.36; sĕmênță de in fl. — ——; sĕpun fl. —; fên fl. 1.60—2; spirt pro grad 11—11½ cr.; pro chilo carne de vită 40 cr. carne de vițel 32 cr.; carne de porc 36 cr.; carne de berbece 28 cr.; oauĕ — de — cr. Aḑi am avut aici și têrgul anual, carele peste tot luat nu se poate numí bun. Têrgul de vite a fost foarte rĕu cercetat; ceva mai bun a fost însĕ têrgul de mărturie; mărfurile de iarnă au avut bunișoară căutare și trecere. Bucate au fost puține.

Sibiiu, 30 Noemvre.

(Situația esportului de bucate). Esportul bucatelor încă tot stagneaza într'un mod de compătimit. Cu deosebire Ungaria cu grâul seu a rĕmas în dĕrept cu totul de piațele esterne; chiar têrgurile din Helveția, unde de altmintrelea productele Ungariei se căutau pană acuma cu predilecțiune, de multă vreme nu se mai îmbulzesce, a cumpĕra grânele unguresci. Boemia, Galiția și Bucovina au mereu un esport de cereale numai cumpĕtat. Subt astfel de împregiurări comune ale têrgurilor de cereale în toată monarchia nu se poate aștepta in curênd o schimbare favorabilă. Din America pe temeiul negoațelor încheiate mai de mult ajung mereu cuantități mari de bucate în Rotterdam și Antwerpen, unde și din porturile baltice în sĕptĕmânile din urmă s'au făcut însĕmnate descărcări, cari în cea mai mare parte iau drumul spre Renul de sus, cu deosebire spre Mannheim. Importul bucatelor pe Ren cătră Germania în luna lui Noemvre a fost de 401,975 măji metrice (între aceste 299,610 m. m. de grâu) și în luna lui Septemvre circa 462,073 m. m. — Mannheim singur primì la 255,000 m. m. de grâu în luna lui Octomvre, dintre care mari cuantități fură transportate în Helveția, acoperindu'și această țară de present o mare parte a lipsei sale de grâu din Mannhaim. In urma marelui ger navigația în Petersburg e deja încheiată și așa și celelalte douĕ porturi capitale de esport pentru grâne rusesci din provinciile nordice. Reval și Rigo, din asemenea pricină poate că vor ajunge cât de curênd la neactivitate. Esportul de bucate din porturile mărei negre și ale Dunărei de jos în lunile mai deaproape pentru Europa apuseană vor fi mai puțin considerate ca de obște, pentrucă Italia în urma recoltei sale de tot slabe din acest an, va absorbí pentru sine o parte foarte însemnată din mărfurile, ce vor vení din acele porturi. Se pare, dară, că în lunile procsime va domina cu deosebire America ținuturile de consum ale Europei apusene.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 23 Dec. 1879 și 23 Ian. 1880 imob. lui Ladislau Lucacs și soți în G. Petri (judec. cerc. Székelyhid); în 13 Ian. și 14 Febr. imob. lui Gabor în Selașul de sus (judec. cerc Hațeg); în 7 Ian. și 7 Febr. 1880 imob. lui Francisc și Ester Angyalosi în Aiud (jud. cerc.); în 3 și 7 Ian. apoi 3 și 7 Febr. 1880 imob. lui Alecsandru Barabar in Lisneu și Bikfalva (judec. cerc. Sântgiors); în 28 Ian. și 28 Febr. 1880 imob. lui Iosif și Tănase Marga în Ilimbav (trib. Sibiiu); în 29 Dec. 1879 și 29 Ian. 1880 imob. lui Bănuț Dreve în Călecel (judec. Huedin); în 18 Dec. 1879 imob. lui Michail Weinrich în Daia; în 19 Dec. imob. lui Tomas Ungar și soției sale în Ruș (trib. Sibiiu).

Nr. 260. 3—3

CONCURS.

Pe temeiul înaltei ordinațiuni consistoriale dto 16 Octomvre 1879. Nr. 2793 B., se escrie de nou concurs pentru intregirea veduvitei parochii de classa a III, din comuna Hepria cu termin până la 30 Decemvre a. c. stil. v.

Emolumentele sûnt:

1. Cinci juguri arătură și folosința progăḑiilor.

2. Dela 106 familii câte o veadră de must a 8 cupe și câte o ḑi de lucru.

3. Venitul stolar îndatinat, lemne din pădurea bisericii și prospect de a se îmbunătăți venitul parochial din an în an până la dotare corespunḑătoare prin cumpĕrare de pămênturi.

Doritorii de a se aplica la preatinsa parochie au să-'și înainteze suplicile inzestrate cu documentele prescrise de „Stat tul organic“ și regulamentul provisor din a. 1873 până la sus arĕtatul termin subsemnatului scaun protopresbiteral.

Sebeș în 14 Novemvre, 1879.

Scaunul protopresbiteral gr. or. În conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu m. p.,
ppresbiter.

ad Nr. 227 1879. 3—3

EDICT.

Anna născută Nicolae Crapciu din Sebeșul de jos comitatul Sibiului, carea dela 15 Octomvre 1870 a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Toma Ritivoiu, tot de acolo fără a se scí ubicațiunea, se citează prin aceasta ca în termin de un an și o ḑi dela ḑiua mai jos însemnată să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența ei se va decide procesul intentat contra'i de cătră bărbatul ei sus numit.

Sibiiu în 14 Noemvre 1879.

Forul matrimonial gr. or. al protopresbiteratului Sibiiu II.

Neoplanta. 1875. Medalie de argint.

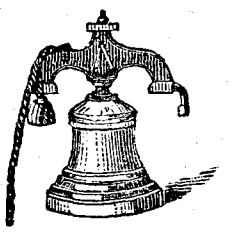

Seghedin. 1876. Medalie pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite,** inventate de dênsul, a căror sunet este mai adânc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți, sûnt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative** și **de mână.**

Se recomandă pentru comande cât de multe

Antonie Novotny
în Timișoara.

[57] 5—12

Redactor respunḑĕtor: Nicolau Cristea.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.